

Vem, da bi tudi radi znali, kaj so eigani in kaj delajo?

Cigani so kočujoči ali pastirski narod in delajo vse, kar jim isti trenotek ukazuje. Cigan je kovač, ključničar, drvar, piskrovezec, godec, plesalec, glumač, konjski in pasji izurjevalec, v novejši dobi, posebno po oddaljenih krajih, tudi krčmar, konjski trgovec in konjederec. Povsod in zmiraj pa je bil cigan in bode — tat. Njegov prigovor pravi: „Krasti ni sramota, a zasaden biti, kadar kradeš, to je sramotno.“ In drugi prigovor: „Krasti je lažje nego delati.“ Pripoveduje se, da je sedel nag cigan v najhujšji zimi pod ribjo mrežo, da bi ga varovala mraza. Skozi mrežino oko je pomolil prst, a takój ga je zopet nazaj potegnil, rekoč: „Hú, kako je mraz zunaj!“ — Od necega družega cigana se pripoveduje, da ni imel hleva, kamor bi bil konja spravil. Zima je bila ostra in mraz hud, da je drevje pokalo. Kaj stori cigan? Vzame slame in ovije ž njo konja vsega od glave do nog ter ga priveže k svojemu šatoru — a zjutraj najde konja mrtvega. „Konju je bilo prevroče, zato je poginil,“ reče cigan, sede na konja in ga začne dreti.

Da cigani nemajo nikjer pravega obstanka ter se vedno okolo klatijo, o tem pripovedujejo ogerski cigani naslednjo pripovedko: „Ko je Kristus visel na križi, šla je tolpa ciganov mimo njega. Cigani ne samó, da niso imeli nobenega usmiljenja do božjega sina, nego nekoliko jih je še celó splezalo na križ ter mu pobralo še óno malo obleke, kolikor je imel božji sin. O tem nečloveškem dejanji se je Kristus razsrdil in proklel cigane. Vsled tega prokletstva se morajo vedno klatiti po svetu ter ne najdejo nikjer stalnega miru.“

N.

Otroci, vstajajte zgodaj.

Otroci radi spé in pa dolgo; tega jim ne smemo zameriti, kadar bodo starejši, ne bodo spali toliko. Otrokom je tudi treba daljšega spanja, ker se njih moči razvijajo, a zopet ni dobro, ako spijo predolgo. Deset do petnajst let starim otrokom zadostuje, ako spé sedem in pol do osem in pol ure. Ako bi zdravi otroci dlje spali, kakor smo tukaj rekli, gotovo bi jim to škodovalo. Nu, pa tudi tukaj so izjeme, n. pr. bolehní otroci, upehani, trudni in taki, kateri so dolgo hodili, spijo, kar je po vsem naravno, dlje nego li zdravi in izpočiti.

Noč je čas počitka; zatoorej kakor hitro se zmračí, takój se spravljajo živali k počitku, a tudi mnogo rastlin se odpočije, stisnivši svoj cvet in listke. Dnevni ropot in vrisk preneha in po vsem svetu zavlada mir in tihota, da človek tem sladkeje spi in se laže zaziblje v sladke sanje, v to najboljše zdravilo vseh trudnih, bolehnih in taeih ljudi, katere mori in muči težka skrb, žalost in bridkost.

Takó je človeku užé po naravi odmerjeno in temu se mora upokoravati. Otrokom je potrebno, da gredó užé pred deveto uro v mehko posteljico spat; jedna sama ura spanja pred pólunočjo je zdatnejša, nego dve uri po pólunoči.

Zjutraj je vsaka ura zlatá vredna, zatoorej vselej rano vstajajte. A tega si ne smete tolmačiti takó, kakor da bi tistemu, kateri zgodaj vstaja, padali zlatniki (cekini) v žep. To je treba takó umeti, da tisti, kateri zgodaj vstaja, si mnogo zasluži in prihrani. Zjutraj vsak človek laže in hitreje dela, ker so

njegove telesne moči izpočite ter je zjutraj svežega duhá in mu grè vse nekako boljše in hitrejše izpod rok. Po dnevi mora človek na različne stvari misliti, ter ni tako zbran kakor v jutro. — „Kdor zgodaj vstaja, mu kruha ostaja,“ pravi prigovor; to si morate tako razložiti, da tisti, kateri rano vstane, ima več časa za delo, nego oni, kateri dolgo spi. Naj vam tukaj navedem nekoliko vzgledov, kateri vam kažejo, da tudi posvečene in plemenite glave, cesarji, kralji, vladarji in učenjaki zgodaj vstajajo.

Čitali ste gotovo v kjižici „Cesar Franc Jožef I., katero ste 1879. leta dobili v roke, da je Nj. Veličanstvo naš presvitli cesar jeden prvih, kateri v prestolnem mestu na Dunaji zgodaj vstaja. Po leti ob štirih, a po zimi ob petih zjutraj. Kadar so pa po leti vojaške vaje, vstanejo naš cesar užé ob dveh po pólunoči ter delajo ves dan. Dokler imajo delati, ne dadó si nobenega počitka.

Friderik Véliki, kralj pruski, vstajal je tudi vsak dan ob štirih zjutraj. Ako je zaspal, moral mu je služabnik na obraz položiti mokro ruto, in takój je vstal.

Buffon, sloveči prirodoslovec in pisatelj 18. stoletja, vstajal je tudi jako zgodaj. Morali so ga vsako jutro zgodaj zbuditi, naj bi bilo tudi s silo.

Vinkelman, sloveči starinoslovec, spal je sedeč v stolu naslonjaču. Kadar je delal, privezal si je na nogo zvonec, in če je zaspal, vzbudil ga je zvonec, če je le količkaj premaknil nogo.

Voltaire (čitaj Voltér), sloveči francoski učenjak, pil je obilo črne kave samó zaradi tega, da si je pregnal spanje ter bi ne spal dljé nego po navadi, naj si je bil še takó truden.

Vsi, kateri zgodaj vstajajo, doživeli so visoko starost. Kdor zgodaj vstaja, podaljša si življenje. Kdor si pa dan pretvarja v noč ali naopačno, mora užé zgodaj v hladno zemljo. Nihée naj se ne zanaša na svoje zdravje, misleč si, da je zdrav, krepák in močan, ker lahko se človek prevari in moral bi obžalovati svojo nepremišljenost, kar bi pa bilo užé prepozno. Posebno zdravo je za slabotne ljudi, ako se zjutraj zgodaj izprehajajo v zdravem in čistem jutranjem zraku.

M. K.

Zakaj ni matere slušal.

V našej vási so rezali slamo sè slamoreznico. Osemletni sin gospodarja K. je imel mnogo opraviti okolo stroja. Mati ga je svarila, rekoč: „Izidorček! proč od slamoreznice, lahko se ti kaka nesreča pripeti. Ali Izidorček ni slušal matere. — Ko je slamoreznica mirno stala, vtaknil je neposlušni deček slamnato bilko v luknjo ter jo je hotel na drugej strani zopet izvleči. Ali glej, ko je levico v stroj porinil, prišla mu je med dva kolesca. Kazalec leve roke bil mu je pretrgan, samó za kožo je še obvisel, a na sredincu se je kost lahko videla.

Zdravnik je kmalu prišel. Ni mu sicer kazalec odrezal, a nekaj malih kosti mu je le moral izdreti, in prst mu ostane vsled tega za vse njegovo življenje nepregibičen.

Bolečin je Izidor mnogo prestal. Ako bi bil mater slušal, nikoli bi se mu ne bilo kaj tacega pripetilo. Otroci slušajte svoje staršie! *Dragoslav P.*